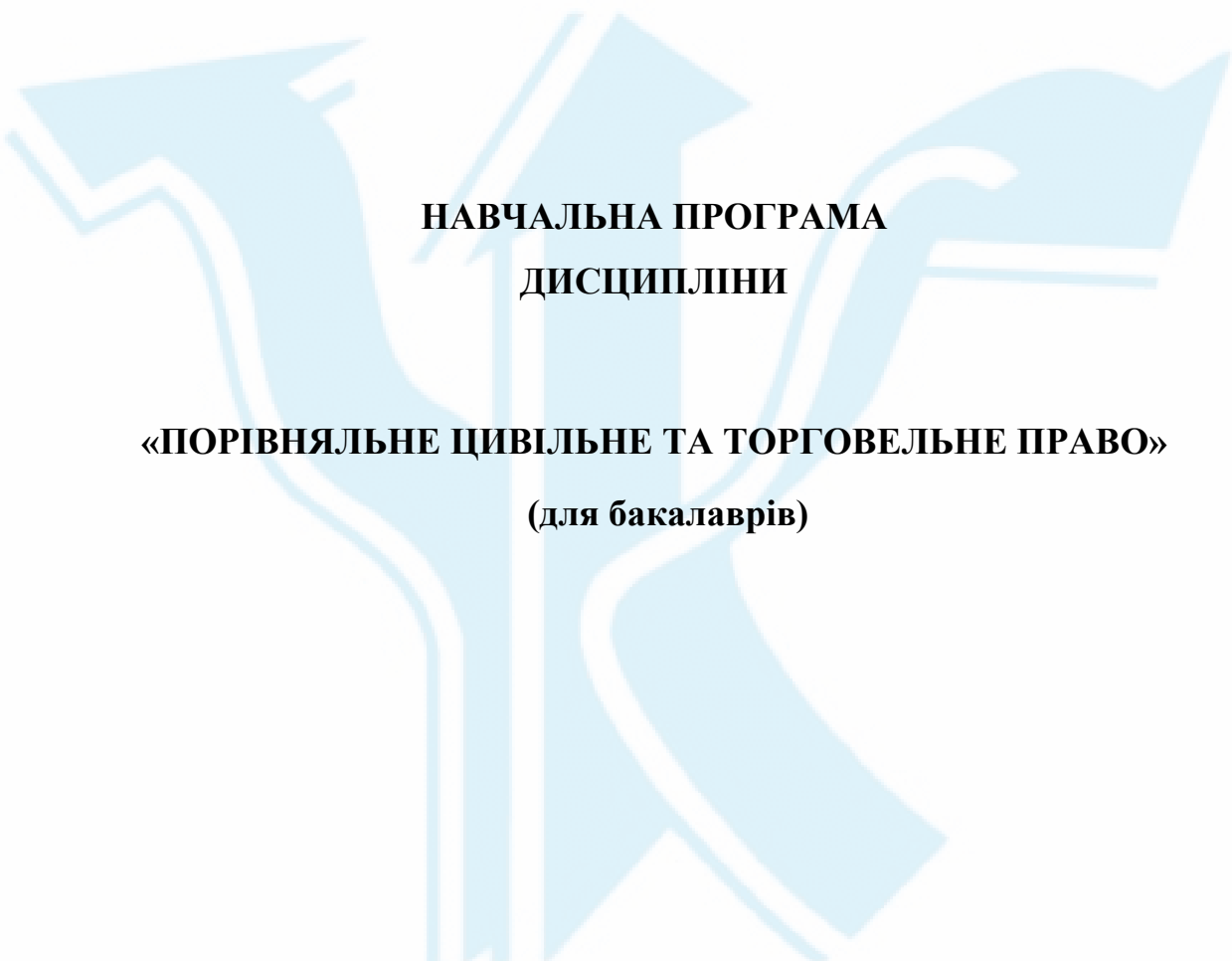

Міжрегіональна Академія управління персоналом

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДИСЦИПЛІНИ**

**«ПОРІВНЯЛЬНЕ ЦИВІЛЬНЕ ТА ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО»
(для бакалаврів)**

МАУПЛ

Київ – 2016

Підготовлено професором кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Мацко А.С. і доцентом кафедри Кісілевич-Чорнойван О.М.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства (протокол № 8 від 21.04.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту права Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол №4/1 від 29.04.2016 р.)

Мацко А.С., Кісілевич-Чорнойван О.М. Навчальна програма дисципліни “Порівняльне цивільне та торгівє право” (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016.

Методична розробка містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни, вказівки до виконання контрольної роботи, питання для самоконтролю та список літератури.

Пояснювальна записка

Цивільне право —це самостійна галузь права, яка регулює всі майнові та особисті немайнові відносини, що складаються у сфері приватного життя громадян та юридичних осіб приватного та публічного права, на принципах рівності.

Порівняльне цивільне право є фундаментальною дисципліною, що слугує основою для вивчення інших, пов'язаних з нею, більш вузьких спеціальних дисциплін.

Мета навчальної дисципліни «Порівняльне цивільне та торговельне право» : ознайомити студентів із загальнотеоретичними аспектами порівняльного цивільного та торгового права; ознайомити студентів із загальними положеннями окремих аспектів цивільного та торговельного права зарубіжних країн; сформувати у студентів правничий світогляд, правосвідомість і правову культуру правознавця. юридичне мислення; навчити студентів застосовувати теоретичні правничі знання на практиці; навчити студентів самостійно поглиблювати і оновлювати правничі знання.

Завдання навчальної дисципліни «Порівняльне цивільне та торговельне право» сприяти засвоєнню студентами теоретичних положень науки порівняльного цивільного та торговельного права; ознайомити студентів із загальними положеннями речового, зобов'язального, сімейного та спадкового права зарубіжних країн; ознайомити студентів із закордонних досвідом захисту прав та законних інтересів в цивільному та торговельному праві зарубіжних країн; навчити студентів користуватися правовою міжнародною термінологією у сфері захисту прав особи; навчити студентів застосовувати правові знання з зарубіжних систем права для оцінювання юридичних фактів; сприяти одержанню навиків застосування у практичній діяльності отриманих знань і норм порівняльного цивільного та торговельного права для вирішення конкретних завдань.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
«ПОРІВНЯЛЬНЕ ЦИВІЛЬНЕ ТА ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО»

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
I	<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні аспекти порівняльного цивільного та торговельного права</p>
	<p>Тема 1. Загальна характеристика цивільного та торгового праа зарубіжних країн.</p>
	<p>Тема 2. Джерела цивільного та торговельного права зарубіжних країн.</p>
	<p>Тема 3. Фізична особа в цивільному праві зарубіжних країн.</p>
	<p>Тема 4. Юридична особа та інші правові форми підприємницької діяльності в цивільному праві зарубіжних країн.</p>
II	<p>Тема 5. Держава як учасник цивільних правовідносин.</p>
	<p>Тема 6. Об'єкти цивільних прав в цивільному праві зарубіжних країн.</p>
	<p>Тема 7. Право власності. Речові права в цивільному праві зарубіжних країн.</p>
	<p>Тема 8. Особисті немайнові права в цивільному праві зарубіжних країн.</p>
	<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 2. Окремі питання загальної та особливої частин порівняльного цивільного та торговельного права</p>
	<p>Тема 9. Представництво в цивільному праві зарубіжних країн.</p>
	<p>Тема 10. Позовна давність в цивільному праві зарубіжних країн.</p>
	<p>Тема 11. Загальні положення поро зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн.</p>
	<p>Тема 12. Загальна характеристика окремих видів договорів в цивільному праві зарубіжних країн.</p>
	<p>Тема 13. Не договірні зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн.</p>

	Тема 14. Спадкове право в зарубіжних цивільно –правових системах. Тема 15. Загальні положення сімейного права в зарубіжних цивільно – правових системах.
	Разом годин: 150

ЗМІСТ
дисципліни
«ПОРІВНЯЛЬНЕ ЦИВІЛЬНЕ ТА ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

**Загальнотеоретичні аспекти порівняльного цивільного та торговельного
права**

**Тема 1. Загальна характеристика цивільного та торгового права
зарубіжних країн**

Цивільне та торгове право як частина приватного права. Поняття цивільного права в зарубіжних країнах. Відмінність цивільного права в англо — американській та континентальній системі права. Предмет цивільно-правового регулювання. Метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин. Функції цивільного права. Принципи та тенденції розвитку цивільного та торгового права. Відмежування цивільного права від інших галузей сучасного права. Система цивільного права.

Поняття і предмет науки цивільного права. Методи дослідження цивільно-правових явищ; методи порівняльного правознавства, системний підхід, комплексне розв'язання завдань цивільно-правового регулювання суспільних відносин. Взаємодія науки цивільного права з іншими правовими науками.

Поняття цивільно-правової системи та її види. Складові цивільно-правової системи.

Рецепція римського приватного права. Форми рецепції (вивчення римського права у ВНЗах як юридичної дисципліни з метою формування світогляду майбутніх фахівців; вивчення римського права як досягнення світової культури; вивчення, аналіз і тлумачення джерел римського приватного права; безпосереднє сприйняття норм і положень римського приватного права; використання норм римського приватного права (його джерел) як взірця при створенні нормативно-правових актів (особливо кодифікованих); використання римсько-правової методики утворення нормативно-правових актів або практики їх застосування; сприйняття та використання основних засад, принципів, ідей і категорій римського приватного права). Види рецепції (пряма, опосередкована, латентна).

Основні цивільно-правові системи сучасного світу та тенденції їх розвитку (романо-германська (континентальна, її ще називають системою цивільного права); англо-американська; мусульманська; патріархальна, традиційна далекосхідна; центральноевропейська; східноєвропейська тощо).

Поняття і структура цивільного правовідношення. Вплив предмету і методу цивільно-правового регулювання на особливості цивільних правовідносин.

Зміст цивільного правовідношення. Поняття, зміст і види суб'єктивних цивільних прав. Поняття, зміст і види обов'язків у цивільному праві. Суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття цивільної правоздатності і дієздатності. Держава як суб'єкт цивільних правовідносин.

Об'єкти цивільних правовідносин.

Класифікація цивільних правовідносин.

Поняття підстав виникнення цивільних правовідносин. Юридичні факти. Юридичні склади. Класифікація юридичних фактів, передбачених цивільним законодавством. Дії та події.

Поняття, зміст та структура торговельного правовідношення. Об'єкти торгових правовідносин. Поняття, зміст і види обов'язків у торговому праві. Суб'єкти торгових правовідносин. Держава як суб'єкт торгових правовідносин.

Література: [1-5, 7, 13, 14, 17, 25, 26, 30, 31, 34, 47, 51, 53, 55, 56]

Тема 2. Джерела цивільного та торгового права зарубіжних країн

Кодифіковані акти цивільного права в країнах континентальної системи права :Французький цивільний кодекс, Німецьке цивільне уложення та його структура.

Особливості джерел цивільного права країн системи загального права: Англії та США.

Роль та значення звичаїв та звичаєвостей, судової практики в регулюванні цивільного права зарубіжних країн.

Джерела комерційного права зарубіжних країн: закони, адміністративні акти нормативного характеру, судова практика і торгові звичаї) та їх співвідношення в країнах англо-саксонської та романо-германської правової традиції.

Література: [1-7, 13, 14, 15-17, 20, 22-26, 30-33, 35, 47, 51, 53, 55, 56]

Тема 3. Фізична особа в цивільному праві зарубіжних країн

Цивільна правоздатність громадян за законодавством різних держав. Виникнення і припинення правоздатності, її характерні риси: рівність, реальність і гарантованість. Співвідношення правоздатності і суб'єктивного цивільного права.

Цивільна дієздатність громадян та її види. Повна дієздатність. Обсяг дієздатності за законодавством різних держав.

Місце проживання, його юридичне значення. Порядок, умови і правові наслідки визнання громадянина безвісно відсутнім. Порядок, умови і правові наслідки оголошення громадянина померлим.

Опіка та піклування.

Література: [1-7, 13, 14, 17, 20, 22-25, 33, 51, 53, 55]

Тема 4. Юридична особа та інші правові форми підприємницької діяльності в цивільному праві зарубіжних країн

Поняття і ознаки юридичної особи. Спеціальна правоздатність юридичної особи. Порядок і способи створення юридичної особи. Установчі документи юридичної особи. Державна реєстрація юридичної особи і її юридичне значення. Органи юридичної особи. Реорганізація і ліквідація юридичної особи.

Види юридичних осіб. Комерційні і некомерційні юридичні особи. Організаційно-правові форми комерційних юридичних осіб. Види підприємств в Україні. Види господарських товариств. Виробничі кооперативи. Господарські об'єднання і їх види. Види некомерційних організацій в Україні та інших державах. Філії і представництва юридичної особи.

Комерсанти, торгові товариства за законодавством Франції, Німеччини, Англії та США.

Література: [1-7, 13, 14, 17, 19-25, 27, 30, 33, 36, 37, 51, 53, 55]

Тема 5. Держава як учасник цивільних правовідносин

Держава як учасник цивільних правовідносин.

Цивільна правоздатність держави.

Дієздатність держави.

Форми участі держави в цивільному обігу опосередкована участь через державні органи, безпосередня участь.

Література: [1-7, 13, 14, 17, 20, 22-25, 30, 33, 51, 53, 55]

Тема 6. Об'єкти цивільних прав в цивільному праві зарубіжних країн

Поняття і види об'єктів цивільних правовідносин. Речі як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття речей. Класифікація речей. Засоби виробництва і предмети споживання; рухомі і нерухомі; індивідуально визначені і родові; замінні і незамінні; споживні і неспоживні; вільні в обороті, вилучені з цивільного обороту та обмежені в цивільному обороті; подільні і неподільні; головні речі і приналежності; плоди і доходи; гроші і цінні папери (акція, облігація, чек, вексель, казначейські зобов'язання, приватизаційні папери). Майно. Значення терміну "майно" в законодавстві.

Особисті немайнові блага (ім'я, честь, гідність, ділова репутація громадянина, найменування юридичної особи) як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття та види особистих немайнових прав. Особливості регулювання та захисту цих прав. Поняття права на честь, гідність, ділову репутацію громадян і організацій. Захист честі, гідності, ділової репутації в цивільному праві України.

Результати творчої діяльності (твори науки, літератури, мистецтва, винаходи, промислові зразки, корисні моделі, тощо) як об'єкти цивільних правовідносин.

Дії та послуги як об'єкти цивільних правовідносин.

Література: [1-7, 13, 14, 17, 20, 22-25, 30, 33, 51, 53]

Тема 7. Право власності. Речові права в цивільному праві зарубіжних країн

Поняття власності як суспільних відносин та її значення. Правове регулювання відносин власності. Поняття права власності як правового інституту (право власності в об'єктивному значенні), його структура. Роль та місце правового інституту власності в системі права. Форми власності та їх класифікація за законодавством України та інших держав.

Поняття права власності як суб'єктивного права. Зміст та межі здійснення суб'єктивного права власності. Правомочності власника. Добросовісне та

недобросовісне володіння та користування майном.

Підстави виникнення права власності та їх класифікація. Момент виникнення права власності. Ризик випадкової загибелі або випадкового зіпсування речі. Припинення права власності.

Поняття права спільної власності. Види права спільної власності: сумісна та часткова власність. Права та обов'язки учасників спільної власності. Право привілейованої купівлі частки в спільній власності.

Права на чужі речі: сервітути, узусфрукт, суперфіцій, емфітевзис, іпотека, заклад.

Державна реєстрація прав на нерухоме майно.

Література: [2, 3-5, 7, 13, 14, 17, 20, 22-25, 29, 38, 40, 48-50, 51, 53]

Тема 8. Особисті немайнові права в цивільному праві зарубіжних країн

Поняття права інтелектуальної власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Об'єкти права інтелектуальної власності.

Поняття і джерела авторського права. Всесвітня конвенція по авторському праву.

Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторського права. Співавторство. Строк дії авторського права. правонаступництво в авторському праві.

Права виконавців творів звуко- і відеозаписів, організацій ефірного мовлення (суміжні права). Використання творів науки, літератури і мистецтва. Типи і види авторських договорів. Права і обов'язки сторін за авторським договором. Відповідальність сторін. Позадоговірне використання творів науки, літератури і мистецтва. Захист, авторських і суміжних прав.

Об'єкти винахідницького права. Поняття та ознаки винаходу. Види винаходів. Суб'єкти винахідницького права. Оформлення прав на винахід. Правові форми охорони винаходів. Патент. Оформлення, подання і розгляд заявки на винахід. Охорона секретів виробництва.

Ліцензійні договори та їх види. Права і обов'язки сторін за ліцензійним договором. Відповідність сторін.

Поняття промислових зразків, товарних знаків і знаків обслуговування, фірмових найменувань. Правові форми охорони і суб'єкти права на промисловий зразок. Права автора промислового зразка, їх оформлення та захист.

Право на товарний знак. Реєстрація товарних знаків і захист їх володільців.

Юридичне значення знаків обслуговування. Фірмове найменування. Суб'єкти права на фірмове найменування та їх права.

Література: [2, 3, 4, 7, 13, 20, 22-25, 46, 51, 53, 55]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Окремі питання загальної та особливої частин порівняльного цивільного та торговельного права

Тема 9. Представництво в цивільному праві зарубіжних країн

Поняття представництва. Види представництва. Повноваження представника. Наслідки укладення угоди не уповноваженою особою або з перевищенням повноважень.

Довіреність: поняття і види. Форма і строк дії довіреності. Умови передоручення. Припинення довіреності. Наслідки припинення довіреності.

Відмінність представництва від посередництва. Повноваження представника, маклера, брокера, дистриб'ютора.

Відмінність представництва від комерційного представництва.

Література: [1-8, 13, 22-25, 51, 53, 55]

Тема 10. Позовна давність в цивільному праві зарубіжних країн

Поняття і значення строків у цивільному праві. Види цивільно-правових строків. Способи обчислення строків у цивільному праві.

Позовна давність. Поняття і значення позовної давності. Види строків позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Початок перебігу строку позовної давності. Наслідки закінчення строку позовної давності. Зупинення перебігу строків позовної давності. Переривання перебігу строків позовної давності. Поновлення строків позовної давності.

Література: [1-8, 13, 22-25, 51, 53, 55]

Тема 11. Загальні положення про зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн

Поняття зобов'язання в цивільному праві України та інших держав. Суб'єкти, об'єкти і зміст зобов'язання. Особливості зобов'язальних правовідносин як різновиду цивільних правовідносин. Значення зобов'язань в цивільному обороті в умовах переходу до ринкової економіки.

Система зобов'язань. Види зобов'язань. Договірні і позадоговірні зобов'язання.

Підстави виникнення зобов'язань. Угоди, договори, адміністративні акти. Заподіяння шкоди іншій особі. Інші підстави виникнення зобов'язань.

Сторони в зобов'язанні. Множинність осіб у зобов'язаннях. Солідарні, часткові і субсидіарні зобов'язання. Регресне зобов'язання. Зобов'язання на користь третьої особи. Зобов'язання, які пов'язані з особою боржника або кредитора. Зміна сторін в зобов'язанні. Уступка вимоги та перевід боргу.

Література: [1-8, 11-13, 22-25, 28, 33, 42, 51, 53, 55, 57, 60]

Тема 12. Загальна характеристика окремих видів договорів в цивільному праві зарубіжних країн

Поняття договору в цивільному праві. Договір як зобов'язальне правовідношення. Поняття і структура договору як цивільно-правового документу. Значення договору як регулятора суспільних відносин. Відмінність договору і угоди.

Види договорів. Договори з участю двох або трьох і більше сторін; договори односторонні і двосторонні; оплатні і безоплатні; консенсуальні і реальні. Попередні договори. Альтернативні та факультативні договори.

Договір на користь третьої особи.

Зміст договору. Істотні умови договору. Звичайні та випадкові умови договору. Форма договору .

Укладення договору Стадії укладення договору (оферта, акцепт). Момент укладення договору за пропозицією, зробленою з зазначенням строку для відповіді і без зазначення строку для відповіді. Відповідь про згоду укласти договір на інших умовах. Передоговірні спори.

Тлумачення умов договору. Зміна змісту договору в період його дії. Випадки розірвання договору.

Поняття і значення виконання зобов'язань. Предмет виконання зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Належне і реальне виконання зобов'язань. Принцип договірної дисципліни. Дотримання добросовісності і розумності, правил ділового обороту при виконанні зобов'язань.

Суб'єкт виконання зобов'язання. Виконання кредитору і третій особі. Покладення виконання зобов'язання на третю особу. Виконання грошового зобов'язання.

Предмет виконання зобов'язання. Виконання альтернативних і факультативних зобов'язань.

Місце виконання зобов'язання. Строк виконання зобов'язань. Виконання зобов'язань, в якому строк виконання не встановлений або визначений моментом витребування кредитора. Дострокове виконання. Прострочка виконання зобов'язання.

Спосіб виконання. Валюта грошових зобов'язань.

Поняття договору купівлі-продажу. Сторони в договорі купівлі -продажу. Істотні умови договору купівлі-продажу. Права і обов'язки продавця і покупця. Момент виникнення права власності у покупця. Ризик випадкової загибелі проданої речі.

Правові наслідки неналежного виконання (невиконання) договору купівлі - продажу. Відповідальність продавця за недоліки проданої речі. Відповідальність продавця за відсудження речі у покупця.

Особливості укладення договорів купівлі - продажу на біржах, аукціонах, ярмарках.

Договір купівлі-продажу в міжнародному торговому праві.

Договір майнового найма. особливості правового регулювання відносин з договору лізингу.

Договір комісії в континентальній системі права і агентський договір в системі загального права.

Договір підряду.

Договір страхування.

Література: [1-8, 13, 22-25, 28, 33, 42, 52, 54, 57, 60]

Тема 13. Не договірні зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн

Поняття недоговірних зобов'язань і їх особливості та види.

Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. Поняття деліктного зобов'язання. Загальні підстави відповідальності за заподіяння шкоди. Обставини, що виключають — протиправність діяння заподіювача шкоди. Система зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди.

Окремі види зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за шкоду, заподіяну незаконними актами влади. Відповідальність за шкоду при пошкодженні здоров'я і заподіянні смерті громадянина. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми. Відповідальність за шкоду, заподіяну громадянином, визнаним недієздатним, а також громадянином, нездатним зрозуміти значення своїх дій. Відповідальність за шкоду, спільно заподіяну кількома особами.

Література: [3, 4, 7, 10, 13, 22-25, 44, 51, 53]

Тема 14. Спадкове право в зарубіжних цивільно –правових системах

Поняття спадкування. Суб'єкти спадкування. Правові підстави спадкування. Відкриття спадщини. Час і місце відкриття спадщини. Спадщина (спадкове майно, спадкова маса), її склад та об'єкти.

Спадкування за законом. Черги спадкоємців за законом. Порядок закликання спадкоємців за законом до спадкування. Усунення від спадщини. Спадкування за правом представлення. Спадкування за заповітом. Поняття та вимоги до заповіту.

Право на обов'язкову долю у спадщині.

Література: [1, 3, 4, 7, 13, 18, 43, 45, 52, 54, 58, 62-64]

Тема 15. Загальні положення сімейного права в зарубіжних цивільно-правових системах

Особливості сімейного права як окремої галузі, її місце в системі права України. Поняття сімейного права як юридичної науки, галузі права, правової дисципліни. Предмет, метод, принципи сімейного права. Система сімейного права України. Історичні форми сім'ї та шлюбу за роботою Ф. Енгельса "Походження сім'ї, приватної власності і держави". Загальна характеристика моногамної сім'ї. Національні українські традиції сім'ї та шлюбу.

Поняття сім'ї в сучасній юридичній науці та соціології. Поняття і види сімейних правовідносин. Підстави виникнення сімейних правовідносин. Родство і свояцтво у сімейному праві. Суб'єктивні сімейні права і обов'язки. Строки і позовна давність у сімейному праві .

Поняття актів громадянського стану. Органи реєстрації актів громадянського стану та їх компетенція. Загальні правила реєстрації актів громадянського стану. Реєстрація народження; реєстрація смерті; реєстрація шлюбу; реєстрація припинення шлюбу; реєстрація встановлення батьківства. Порядок і реєстрація зміни імені, по батькові і прізвища громадянина.

Література: [3, 4, 7, 9, 13, 39, 41, 52, 54]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Основні цивільно – правові системи сучасності.
2. Договори про передачу майна у користування: найм, оренда, рента за законодавством різних держав.
3. Юридична особа та інші правові форми підприємницької діяльності в цивільному праві зарубіжних країн.
4. Загальна характеристика континентальної цивільно –правової системи.
5. Фізична особа в цивільному праві зарубіжних країн.
6. Поняття та способи уніфікації норм цивільного права в країнах англо-американської цивільно –правової системи.
7. Право власності. Речові права в цивільному праві зарубіжних країн.
8. Поняття та способи уніфікації норм цивільного права в країнах континентальної цивільно–правової системи.
9. Особисті немайнові права в цивільному праві зарубіжних країн.
10. Встановлення юридичного факту: безвісти відсутність та оголошення померлим. Правове регулювання даного питання в різних країнах.
11. Представництво в цивільному праві зарубіжних країн.
12. Види торгових товариств у правових системах зарубіжних країн.
13. Позовна давність в цивільному праві зарубіжних країн.
14. Загальні положення про зобов’язання в цивільному праві зарубіжних країн.
15. Правові форми участі держави в цивільних правовідносинах в цивільному праві зарубіжних країн.
16. Недоговірні зобов’язання в цивільному праві зарубіжних країн.
17. Право власності юридичних осіб за законодавством різних держав.
18. Поняття цивільно-правової сім’ї та її основні складові.
19. Поняття позовної давності в цивільному праві зарубіжних країн, її значення для застосування.

20. Загальна характеристика англо-американської та континентальної цивільно –правової системи.
21. Підстави набуття права власності в цивільному праві зарубіжних країн.
22. Джерела цивільного права зарубіжних країн: поняття та види.
23. Право власності держави в цивільному праві зарубіжних країн.
24. Спадкове право в зарубіжних цивільно –правових системах.
25. Обсяг дієздатності та правоздатності фізичної особи в різних країнах.
26. Відмінність представництва від посередництва. Повноваження представника, маклера, брокера, дистриб'ютора.
27. Істотні умови договору купівлі- продажу за законодавством різних держав.
28. Права на чужі речі: сервітути, узусфрукт, суперфіцій, емфітевзис, іпотека, заклад.
29. Комерсанти, торгові товариства за законодавством Франції, Німеччини, Англії та США.
30. Договори про передачу майна у власність: договір купівлі - продажу, довічного утримання, дарування, пожертви, поставки за законодавством різних держав.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття цивільно-правової сім'ї та її основні складові
2. Рецепція римського приватного права: поняття, форми та види.
3. Основні цивільно-правові системи сучасного світу та тенденції їх розвитку
4. Загальна характеристика англо-американської цивільно –правової системи.
5. Загальна характеристика континентальної цивільно –правової системи.
6. Загальні риси інших цивільно-правових систем (патріархальна, традиційна, далекосхідна; центральноєвропейська; східноєвропейська тощо).
7. Джерела цивільного права зарубіжних країн: поняття та види.
8. Особливості джерел цивільного права країн системи загального права: Англії та США.

9. Особливості джерел цивільного права інших країн: Франції, Німеччини, Австрії.
10. Особливості джерел цивільного права в Україні та Російській Федерації.
11. Роль та значення звичаїв та звичаєвостей, судової практики в регулюванні цивільного права зарубіжних країн.
12. Поняття та способи уніфікації норм цивільного права в країнах англо-американської та континентальної цивільно –правової системи.
13. Цивільні правовідносини: поняття, види та особливості.
14. Суб'єкти цивільних правовідносин в різних державах
15. Об'єкти цивільних правовідносин в різних державах
16. Елементи цивільних правовідносин в країнах англо-американської та континентальної цивільно –правової системи
17. Поняття підстав виникнення цивільних правовідносин в різних державах.
18. Фізична особа в цивільному праві зарубіжних країн.
19. Цивільна правоздатність громадян за законодавством різних держав.
20. Обсяг дієздатності та правоздатності фізичної особи в різних державах
21. Встановлення юридичного факту: безвісти відсутність та оголошення померлим за законодавством різних країн.
22. Юридична особа та інші правові форми підприємницької діяльності в цивільному праві зарубіжних країн: поняття та види.
23. Порядок і способи створення юридичної особи за законодавством різних держав.
24. Види господарських товариств (АТ, ТОВ, ТДВ, повне та командитне товариство), види торгових товариств у правових системах зарубіжних країн.
25. Комерсанти, торгові товариства за законодавством Франції, Німеччини, Англії та США.
26. Цивільна правоздатність та дієздатність держави.
27. Держава як учасник цивільних правовідносин.

28. Правові форми участі держави в цивільних правовідносинах в цивільному праві зарубіжних країн
29. Об'єкти цивільних прав в цивільному праві зарубіжних країн: поняття та види.
30. Речі, як об'єкти цивільних прав в різних державах.
31. Майно, гроші та валютні цінності, нематеріальні блага, як об'єкти цивільних прав в різних державах.
32. Особисті немайнові блага (ім'я, честь, гідність, ділова репутація громадянина, найменування юридичної особи) як об'єкти цивільних правовідносин в різних державах.
33. Результати творчої діяльності (твори науки, літератури, мистецтва, винаходи, промислові зразки, корисні моделі, тощо) як об'єкти цивільних правовідносин в різних державах.
34. Дії та послуги як об'єкти цивільних правовідносин в різних державах.
35. Право власності в зарубіжних правових системах і тенденції розвитку.
36. Підстави набуття права власності в різних державах.
37. Підстави припинення права власності в цивільному праві зарубіжних країн.
38. Право власності фізичних осіб в цивільному праві зарубіжних країн.
39. Право власності юридичних осіб в цивільному праві зарубіжних країн.
40. Право власності держави в цивільному праві зарубіжних країн.
41. Права на чужі речі: сервітути, узусфрукт, суперфіцій, емфітевзис, іпотека, заклад в різних державах.
42. Поняття права спільної власності в різних державах.
43. Загальні положення права інтелектуальної власності: поняття, суб'єкти та об'єкти в різних державах.
44. Особисті немайнові права в цивільному праві зарубіжних країн.
45. Поняття та види особистих немайнових прав в цивільному праві зарубіжних країн, їх ознаки.
46. Класифікація особистих немайнових прав в різних державах.
47. Поняття і джерела авторського права в різних державах.

48. Використання творів науки, літератури і мистецтва. Типи і види авторських договорів в різних державах.
49. Довіреність: поняття і види, форма і строк дії довіреності в різних державах.
50. Припинення довіреності. Наслідки припинення довіреності в різних державах.
51. Відмінність представництва від посередництва. Повноваження представника, маклера, брокера, дистриб'ютора в різних державах.
52. Відмінність представництва від комерційного представництва.
53. Представництво в цивільному праві зарубіжних країн: поняття, види та форми представництв.
54. Підстави здійснення представництва в різних державах.
55. Поняття позовної давності в цивільному праві зарубіжних країн, її значення для застосування.
56. Основні умови застосування позовної давності.
57. Призупинення та перерва строків позовної давності
58. Поняття зобов'язання в цивільному праві України та інших держав.
59. Загальні положення про зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн
60. Договір в цивільному праві різних країн (поняття, види, структура, зміст договору).
61. Укладення договору в цивільному праві різних країн.
62. Договори про передачу майна у власність: договір купівлі - продажу, довічного утримання, дарування, пожертви, поставки в різних державах.
63. Договір купівлі- продажу в міжнародному торговому праві.
64. Договір майнового найма. особливості правового регулювання відносин з договору лізингу.
65. Договір комісії в континентальній системі права і агентський договір в системі загального права.
66. Особливості укладення договорів купівлі - продажу на біржах, аукціонах, ярмарках в різних державах.

67. Договори про передачу майна у користування: найм, оренда в різних державах.
68. Договори про виконання робіт: підряд в різних державах.
69. Договори про надання послуг: зберігання, страхування, перевезення в різних державах
70. Не договірні зобов'язання в різних державах.
71. Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди.
72. Поняття деліктного зобов'язання.
73. Загальні підстави відповідальності за заподіяння шкоди в різних державах.
74. Система зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди.
75. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки в різних державах.
76. Відповідальність за шкоду, заподіяну незаконними актами влади.
77. Відповідальність за шкоду при пошкодженні здоров'я і заподіянні смерті громадянина.
78. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми.
79. Відповідальність за шкоду, заподіяну громадянином, визнаним недієздатним, а також громадянином, нездатним зрозуміти значення своїх дій.
80. Відповідальність за шкоду, спільно заподіяну кількома особами.
81. Спадкування за законом та за заповітом в різних державах
82. Спадкове право в зарубіжних цивільно –правових системах: поняття спадкування; основні поняття спадкового права
83. Загальні положення сімейного права в зарубіжних цивільно – правових системах
84. Суб'єкти спадкування в зарубіжних цивільно – правових системах.
85. Поняття і види сімейних правовідносин.
86. Підстави виникнення сімейних правовідносин. Родство і свояцтво у сімейному праві.
87. Суб'єктивні сімейні права і обов'язки.

88. Строки і позовна давність у сімейному праві .
89. Поняття актів громадянського стану.
90. Органи реєстрації актів громадянського стану та їх компетенція.
Загальні правила реєстрації актів громадянського стану.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Господарський кодекс від 16.01.2003 № 436-IV / Голос України від 14.03.2003 — № 49.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // ВВР України.— 2003.— №№ 40-44.— ст. 356.
3. Канзафарова И.С. Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учебн. пособ, — Харьков, 2003.
4. Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособ. / Под общ. ред. В.В. Безбаха, В.К. Пучинского. — М.: МЦФЭР, 2004. — 896 с.
5. Бушев А.Ю., Макарова О.А., Попондопуло В.Ф. Коммерческое право зарубежных стран: Учебное пособие / Под общ.ред. В.Ф. Попондопуло. — СПб.: Питер, 2003. — 288 с.
6. Гороховська О. В. Єдиний торговий кодекс США як регулятор цивільних і торгових правовідносин // Держава та регіони. Серія : Право. — 2014. — № 3. — С. 118-124.
7. Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. — 5-е изд., перераб. и доп. Том 1.— М.: Международные отношения, 2008. — 579 с.
8. Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. — 5-е изд., перераб. и доп. Том 2. — М.: Международные отношения, 2008. — 659 с.

9. Дробінова І. Правове регулювання фактичних шлюбних відносин у Франції: досвід для України // Юридичний вісник. — 2013. — № 3. — С. 135-140.
10. Плахіна І. В. Зобов'язання із заподіяння шкоди в праві ФРН, Франції, Англії та США // Часопис Академії адвокатури України. — 2013. — № 4.
11. Утехін І. Б. Загальні положення про виконання договору в країнах континентального права: Німеччина та Франція // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. — 2011. — Вип. 1. — С. 81-88.
12. Федорко М. С. Правові наслідки порушення договору в праві країн англосаксонської та романо-германської правових сімей (на прикладі Англії, США, Франції та ФРН) // Вісник Одеського національного університету. Серія : Правознавство. — 2011. — Т. 16, Вип. 19. - С. 53-58
13. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навчальний посібник. (Курс лекцій) – К.:КНЕУ, 2004. – 220с.

Додаткова:

14. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США/ — К., 1999.— 554 с.
15. Богдановская И.Ю. Закон в английском праве. – М., 1987.
16. Бондаренко Є. І. Особливості прецедентного права США // Часопис Київського університету права. — 2011. — № 4. — С. 64-68.
17. Вагацума С., Ариидзуми Т. Гражданское право Японии. В 2 ч. –М., 1983.— 334 с.
18. Валах В.В. Наследственные правоотношения в Украине, Российской Федерации, Франции, Германии и США (сравнительно-правовое исследование). – Харьков: «БУРУН КНИГА», 2012. – 320 с.
19. Вейцман Д. Е. Правовые источники деятельности предпринимательских корпораций в США // Наше право. — 2013. — № 12. — С. 159-166.

20. Германское право. Часть 1. Гражданское уложение. Пер. с нем. / Серия: Современное зарубежное и международное частное право. – М.: Международный центр финансово –экономического развития, 1996. – 552с.
21. *Горян Е. В.* Антимонопольне регулювання діяльності холдингових компаній в США, Англії, ФРН та Україні: порівняльно-правовий аналіз / Е. В. Горян, О. О. Карасик // Часопис Академії адвокатури України. — 2014. — № 1. — С. 25-32.
22. Гражданский кодекс Квебека. — М.: Статут, 1999. Література:
23. Гражданский кодекс Российской Федерации. – М., 2002. – 720с.
24. Гражданский кодекс Франции (Кодекс Наполеона) / Пер. с франц. В. Захватаев / Предисловие А. Довгерт, В. Захватаев / Приложение 1-4: В. Захватаев / Отв. ред. А. Довгерт. – К.: Истина, 2006. – 1008 с.
25. Гражданское право Германии : хрестоматия избранных произведений Франца Бернхейфта и Йозефа Колера / [сост.: Р. С. Куракин, Е. В. Семенова ; пер. с нем. В. М. Нечаева]. Москва : РИОР : ИНФРА-М , 2013 — 319, [1] с.
26. *Давид Р., Жоффре-Спинози К.* Основные правовые системы современности. / пер. с фр. В. А. Туманов. — М. : Международные отношения, 2007. — 399 с.
27. *Дибенко Е.Р.* Корпоративное право Великобритании : : Законодательство. Прецеденты. Комментар. .— К. : Юстиниан , 2003 — 363 с.
28. *Дубчинин А.А.* Английское контрактное право : статуты, прецеденты, комментарии. Ч. 1. Заключение договора. — М. 2014.— 423 с.
29. *Дучал О. Ф.* Розвиток правового регулювання заставної за законодавством США та Німеччини // Економіка та право. — 2014. — № 1. — С. 100-102 .
30. *Жалинский А., Рерихт А.* Введение в немецкое право. - М., 2001.
31. *Зайчук О.В.* Правовая система США. – К., Наукова думка, 1992.
32. *Квятковська Б. І.* Особливості судового прецеденту в англо-саксонській та романо-германській правових сім'ях (порівняльний аналіз) // Теорія і

- практика правознавства. — 2013. — Вип. 1.
33. Коммерческий кодекс Франции (Регламентарная часть) / пер. с фр., предисл., коммент. и примеч. В. Н. Захватаева Москва : Волтерс Клувер , 2010 — 670 с.
34. Майданик Р. А. Методика вирішення юридичного казусу в приватному праві Німеччини та // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. — 2014. — Т. 155. — С. 52-58.
35. *Майданик Р.* Англійський судовий прецедент як джерело права // Юридична Україна. - 2013. - № 1. - С. 52-61.
36. *Мельникова Т.В.* Полное и коммандитное товарищества в России и Соединенных Штатах Америки: сравнительно-правовой аспект : монография.— Красноярск : Сибирский гос. аэрокосмический ун-т им. акад. М. Ф. Решетнева , 2012 – 138 с.
37. *Мельникова Т.В.* Полное товарищество и товарищество на вере в праве России и Соединенных Штатов Америки : монография.— Красноярск : СибГАУ , 2012 — 136, [1] с.
38. Нагнибіда В. І. Поняття та система прав користування чужими речами за законодавством Німеччини // Університетські наукові записки. - 2006. - № 2. — С. 124-129.
39. Наследственное право США = : Law of succession of the USA / В. Б. Паничкин, О. Ю. Боровик.— Санкт-Петербург : Юрид. центр Пресс , 2006 — 848 с.
40. *Некит Е. Г.* Право доверительной собственности в гражданском законодательстве Франции // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. - 2013. - Вип. 5. - С. 133-136.
41. *Олійник О. С.* Особливості правового регулювання інституту шлюбного договору в Німеччині: порівняльно-правовий аспект // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. — 2009. — Вип. 21. — С. 49-55.

42. *Оробинский В. В.* Английское договорное право : просто о сложном. Ростов-на-Дону : Феникс , 2015 — 345, [2] с.
43. Основы наследственного права России, Франции, Германии / [Ю. Б. Гонгало и др.] ; под общ. ред. Е. Ю. Петрова.— М. : Статут , 2015 - 268, [2] с.
44. *Отраднава О. О.* Деліктні зобов'язання у цивільному праві Німеччини // Університетські наукові записки. — 2010. — № 4. — С. 47-52.
45. *Павлюк Н. М.* Правове регулювання спадкування обов'язкової частки в Україні та Німеччині // Часопис Київського університету права. — 2012. — № 1. — С. 215-218.
46. *Посикалюк О. О.* Особисті немайнові права фізичних осіб як об'єкт цивільно-правової охорони в романській, германській та англо-американській системах приватного права // Університетські наукові записки. - 2014. - № 1. - С. 46-53.
47. Правове системы стран мира : энциклопедический справочник / *Ф. М. Решетников* [и др.] ; ред. А. Я. Сухарев. — 3.изд., перераб., доп. — М. : Норма, 2003. — 967 с.
48. *Проскуров М. В.* Право набувальної давності як інститут права власності в англосаксонській системі права // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. — 2014. — № 1. — С. 40-44.
49. *Соловьева С.В.* Основные институты обязательного права правовой системы США / Ин-т законодательства и сравнительного правоведения при Правительстве Российской Федерации.— М. : Норма , 2007 — 174.
50. *Тягай Е.Д.* Право собственности на недвижимость в США: сложноструктурные модели : монографія.— М. : Проспект , 2014 - 196, [1] с.
51. Цвайгерт К. Введение в сравнительное правоведение в сфере частного права : в 2-х том. / К. Цвайгерт, Х. Кетц ; пер. с нем. Ю. М. Юмашев. — М. : Международные отношения, 1998 . Т. 1 : Основы. - [Б. м.] : 1998. - 480 с.

52. Цвайгерт К. Введение в сравнительное правоведение в сфере частного права : в 2 т. / К. Цвайгерт, Х. Кетц ; пер. с нем. Ю. М. Юмашев. — М. : Международные отношения, 1998 . Т. 2 : Договор. Неосновательное обогащение. Деликт. — [Б. м.] : [б.и.], 1998. — 512 с.
53. Цивільне право України. Загальна частина : підручник / за ред. О. В. Дзери, д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України, засл. юриста України [та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - 3-тє вид., переробл. і доп. - К. : Юрінком Інтер, 2010. — 976 с.
54. Цивільне право України. Особлива частина : підручник / [Т. В. Боднар та ін.] ; за ред. О. В. Дзери, д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України [та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - 3-тє вид., переробл. і допов. — К. : Юрінком Інтер, 2010. —1173 с.
55. *Шанн Ян*. Основы гражданского права Германии. – М.: БЕК, 1996.
56. *Шумилов В.М.* Правовая система США : учебное пособие для магистратуры, студентов и слушателей вузов, обучающихся по специальности "Юриспруденция" / В. М. Шумилов ; Всероссийская акад. внешней торговли. - 3-е изд. — М. : Междунар. отношения , 2013 — 405 с.
57. Cooter, Robert D. Getting incentives right : improving torts, contracts, and restitution / Robert D. Cooter and Ariel Porat Princeton, New Jersey ; Oxford : Princeton univ. press , cop. 2014 — 232 с.
58. Droit des successions. — P., 2004.
59. *Druey J.N.* Grundriss der Erbrechtes. — Zurich, 2002.
60. Principles of European Contract Law. Kluwer Law International. — Parts I and II — 2000, Part III —2003.
61. *Riondet E., Sedillot H.* Transmission du patrimoine. Testament, donations et autres mdcanismcs. — P., 2003.
62. Schwab D., Gottwald P. Family and Succession Law in Germany. — The Hague, 2001.
63. *Schwind M.A.* Liability for obligations of the inheritance // International encyclopedia of comparative law. Vol. 5. Succession / Karl Heinz Neumayer,

Chief ed. — Chapter 8. —Tubingen, 2002.

64. *Seriaux A.* Manuel de droit des successions et des liWralitds. — P., 2003.

